

✘ Нова Европа ✘

Вилхелмплац 8/9

Командният щаб на д-р Гьобелс, министър на пропагандата на Райха

Източник: списание „Сигнал“, №15, Книжка 1 от август 1942 г.

Берлин в неделя сутринта: гледката на един късно събуждащ се град, който трябва да си отпочине след седемдесет-часовата работна седмица. Празни улици, полупразни трамваи, туткаме минувачи в празнично облекло, групи от хитлерови младежи, които под строй отиват на неделно обучение. Лицата на момчетата са свежи и порозовели, а песента им отеква в безлюдните квартали. Те ще излязат вън от града, който днес е обзет от някакъв безутешен покой, в сравнение с шума и движението през делничните дни.

Само в квартала на министерствата, съвсем близо до затворените банки и първокласни магазини на Сити, се чувства ясно атмосферата на делника. Много отдавна бе, когато и на Вилхелмплац се празнуваха неделните дни. «Цели три години», казва с въздишка един портиер в кафява униформа. Тук неделята е ден като всички други, преуморени от работа, — ирония, че днешното число в календара е с червен цвят.

Но тук всеки знае, че животът не затихва след всеки 6^{-ти} ден. Нещо повече, оттук той получава непрестанно определени импулси. И днес също ротационните машини се въртят и радиопредавателите излъчват съобщения към всички краища на земята. На фронтовете, както всякога, свистят бомбите на щуките, проникателни очи търсят в Атлантика цел за заредените торпеда. Също така и всекидневната духовна борба продължава без прекъсване. Може би тъкмо днес започва една нова акция! Ако не обърне внимание на дългата редица малки и някак си старомодни коли от най-различни марки и цветове, които дори днес в неделя са спрели рано в зори на Вилхелмплац 8/9, неосведоменият минувач не би допуснал, че в красивия бял палат царят онази дейност и темпо, които бяха въведени от домакина, след като той се настани тук на 13. март 1933 год.

Този приказен малък дворец (той принадлежи впрочем към най-красивите архитектурни паметници в столицата на Райха) бе превърнат от д-р Гьобелс в едно от

✻ Нова Европа ✻

най-модерните министерства в света. Някои държави опитаха да подражават на тази сграда със световно влияние, но техните опити останаха без резултат.

В средата на нощта: един куриер носи на министъра важни телеграми и съобщения.

Телефонното комутаторно табло, което може мигновено да направи стотици важни връзки.

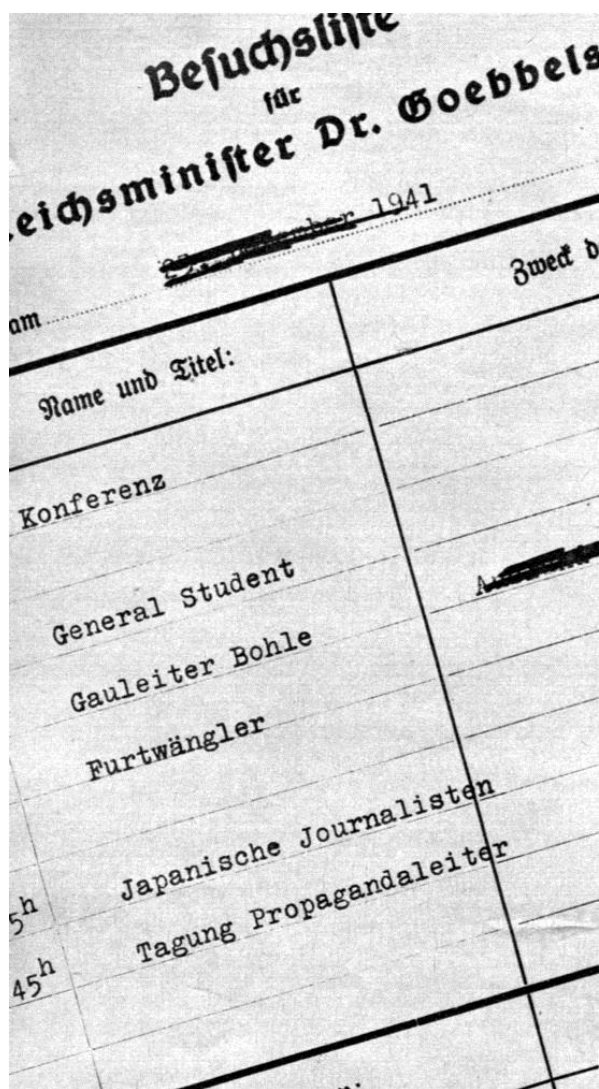

Вилхелмплац, неделя 9:30 ч. сутринта: извънредно заседание

Тук, обаче, през всеки час на деня и нощта се усеща пулсът на политическия свят. Някои «добре осведомени» хора твърдят, че още в мирно време могли да забележат по много незначителни признаци тук, че на политическия хоризонт надвисват буреносни облаци. А също и сега много минувачи таят надеждата да могат да надникнат зад завесите, когато през деня се трупат по Вилхелмплац и гледат ревностно към прозорците на апартамента на Фюрера или към министерството на Пропагандата, за да

✻ Нова Европа ✻

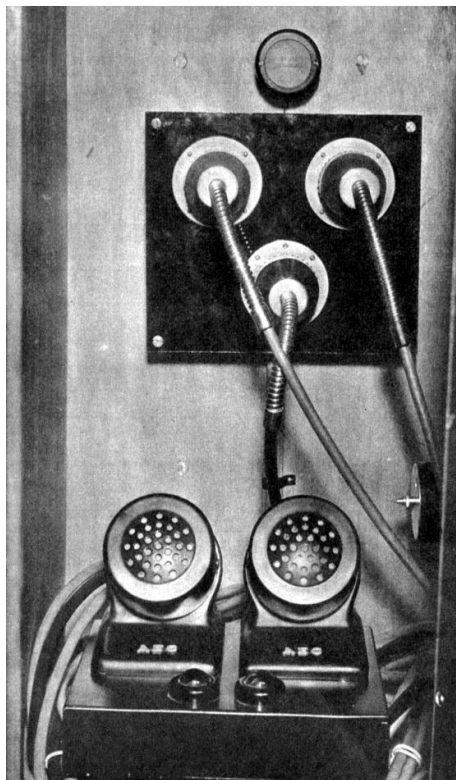
могат да доловят нещо от загадъчността, която обгръща този площад. Когато Фюрерът е в своята Главна Квартира или в дни на видимо затишие се е оттеглил в планината, тогава любопитството на всекидневните посетители на Вилхелмплац, (главно войници, които минават през Берлин или са в отпуск) се насочва към министерството на Пропагандата. Винаги в такива случаи има известни указания, (така установи поне напоследък един чужд журналист), от които може да се разбере дори, какво е политическото и военно положение, ако напр., както се налага понякога, вестниците пазят мълчание. В навечерието на политическите и военни събития над Вилхелмплац тегне политически възбуждаща атмосфера. В такива дни човек има впечатление като че ли въздухът се е сгъстил до такава степен, че сякаш огнеупорните шкафове и работните кабинети на министрите, държавните секретари и висшите чиновници не могат да удържат насъбралите се в тях тайни. Те като че ли започват да преливат на площада през прозорците, където любопитните се надяват да ги узнаят макар и отчасти. Така бе в последните дни на август 1939 г., това явление може да се наблюдава също на 5 април 1941 г., когато започна походът на Балканите, а също и в много други случаи.

Дневният календар от 11 ч. сутринта до 2 ч. през нощта

Служителят, облечен с редингот, който преди посрещаше официалните гости, сега работи във фабрика за мунции

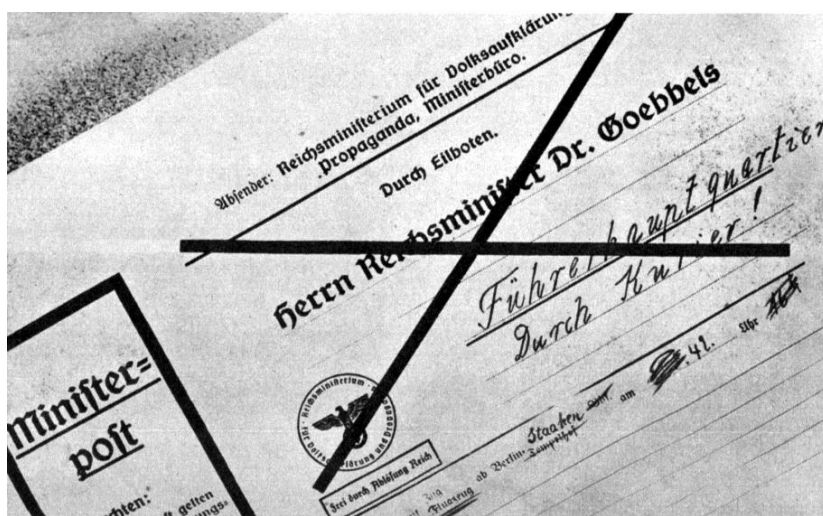

С натискане на едно копче, този модерен апарат позволява на д-р Гьобелс мигновено да прекъсне радиопрограмата и да говори на всички радиослушатели

режим, който гледа на многодетството като на народностна необходимост и национална добродетел.

Към общия изглед на Вилхелмплац вече от години принадлежи и един полицаи по движението в бяла униформа, русокос и висок като германец от преданията. Зигфрид е най-популярният полицаи в Берлин. Той познава лично всички министри и видни мъже на държавата и армията. Него познават и разпитват журналисти и дипломати, големи и малки чиновници. Той е добре осведомен, може би, защото постоянно следи влизанията и излизанията в правителствения квартал. Но той знае много добре какъв е неговият дълг и говори само когато намери за необходимо. Един пропагандист, който най-малкото подхожда на Вилхелмштрасе.

Една будка на площада, където се продават илюстрирани картички и спомени от Берлин, запознава посетителя с частната атмосфера на правителствения квартал. Тук може да си купите най-различни пощенски картички, върху които е фотографирана Еда, малката щерка на Гьоринг; на една картичка тя играе с едно малко лъвче, а на друга язди върху раменете на щастливия си татко. Тук може да видите също д-р Гьобелс в сред своето семейство. Със своите седем деца то е, наред с това на финансовия министър граф Шверин фон Кросик (който е баща на 8 деца) най-многочленното семейство на министър в един

Дори когато д-р Гьобелс е извън Берлин по официални дела, постоянната връзка между него и министерството му никога не прекъсва. Доклади и документи му биват доставяни чрез куриер.

На неговото бюро няма купища документи!

Макар че д-р Гьобелс минава със своята малка кола през рампата на своето министерство всяка сутрин точно в 9 часа, кипещът вътре в сградата се забелязва откън едва малко преди 11 часа. Но настоятелните просители се изпречват пред министъра още при неговото пристигане и макар че дневният план е установен с оглед на минутата, д-р Гьобелс често намира време, да изслуша молбата на някой непознат, който смята, че спрямо него е била извършена никаква неправда.

До следобед веригата от конференции, заседания и съвещания не прекъсва. Редица видни посетители, делегации, министри, генерали, артисти и журналисти, повечето в униформа, влизат през главния портал, украсен с голяма националсоциалистическа емблема от желязо. Един служител с кадифена яка и кафяв фрак посреща посетителите. Той умее да поздрави чуждестранните гости на всички главни световни езици. При входа посетителите са поставени под строг контрол. Но опитният служител познава стотици видни личности, германци и чужденци, които през последните години често са стояли в списъка с посетителите на министерството на Пропагандата.

В продължение на няколко години министерството на Пропагандата се превърна в един гигантски институт, който представлява една политическа ръководна инстанция, разпростираща се във всички области на обществения и на частния живот.

Министриалдиректорът Бернд по време на конференция. Той е началник на отдел Пропаганда, тези които работят с д-р Гьобелс от време на време прекъсват работата си, за да служат на фронта, като офицери или войници. А. И. Бернд например, наскоро служи, като артилерийски офицер при генерал Ромел в Африка.

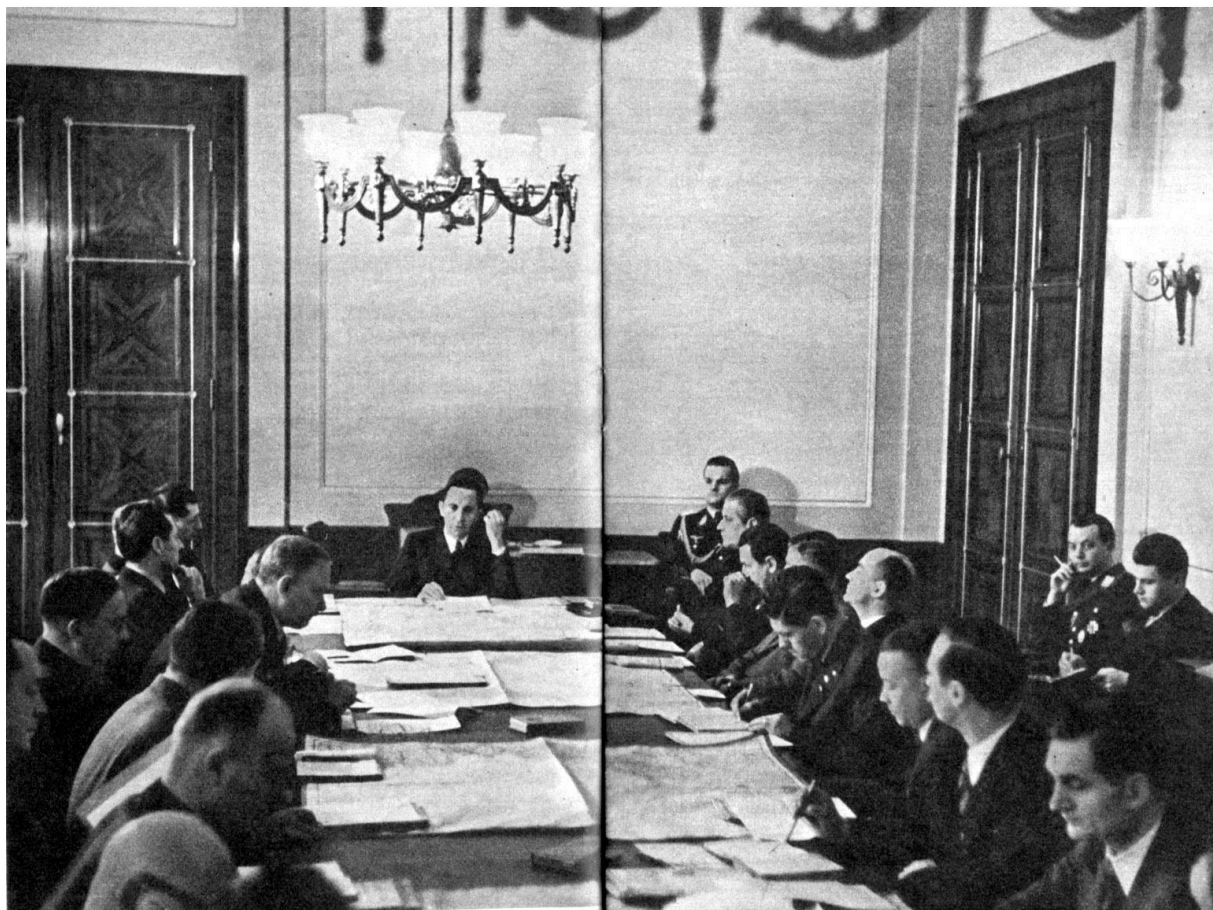

Ханс Фрицше също присъства на ежедневното министерско заседание. Той е известен със своите политически радио-сказки. Отляво е майор Муравски, военният говорител.

дълги сиви мушамы, спират пред входната врата, стари разсилни, ученици и жени от различна възраст носят запечатани чанти. Малкото любопитни, които все още се срещат по Вилхелмплац, следят с интерес тези «правителствени дела». В този момент през главния портал минават бързо офицери с червени генералшабни лампази, а след това пред рампата спира една кола с надпис «Великогерманско радио».

Многобройните бюра не се помещават само на Вилхелмплац. Те са разпръснати из целия град, чак до най-отдалечените предградия. Това ще ви стане ясно, като например вземете предвид, че само Културната Камара, ръководен орган на културното творчество на Райха, която има около 800 000 члена, се нуждае от многобройни служби, които се обединяват от министерството на Пропагандата. Въпреки многото работа обаче, е запазен ръководният принцип от основаването на министерството: да се избягва бюрократичния начин на работа и да се употребява колкото може по-малко хартия. Министерството е модернизирано също и в друго направление: то се отказва от старите методи на работа, както същевременно обаче, се възползва от техническите помощни средства, които днешният век ни предлага в напълно усъвършенстван вид. Папките с книжа са по-малко важни за това министерство, отколкото телефонът, теледиктофонът и радио-телеграфът. Защото експедитивността е върховна повеля в едно министерство, което има задачата да се грижи за народа и да го ръководи в политическо и духовно отношение, като за тази цел използва двата важни инструмента: печата и радиото.

Поради това, всяка сутрин към 11 часа, редицата на автомобилите на Вилхелмплац се увеличава: от колите слизат хора от правителството, от партията и от войската, за да вземат участие в конференцията при министъра. Големите Мерцедеси и Хорх от преди войната са изчезнали. Малката народна кола преобладава. Куриери с мотоциклети, в

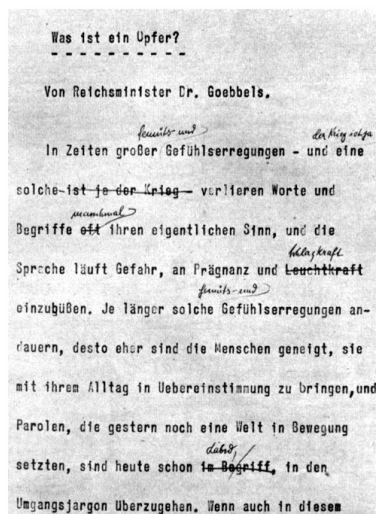
Главната квартира на духовния фронт. Д-р Гьобелс лично ръководи министерското заседание, което всяка сутрин събира заедно малка група от сътрудници и специалисти.

Лейтенант Мартин, офицер за свръзка на ОКВ с Пропагандното министерство, прави своя доклад върху ситуацията за деня. До него е д-р Науман, началник на министерската канцелария и дясна ръка на д-р Гьобелс. Вернер Науман е участвал в няколко кампании през тази война.

Д-р Гьобелс всеки ден лично председателства министерската конференция. Стотици телеграми от чужбина, съобщения на печата и неприятелски радио-лъжи, доклади за положението в Райха и в завзетите области, законопроекти, предложения от други министерства и съобщения от фронтовете са разнообразният материал, въз основа на който министърът съставя дневния политико-пропаганден операционен план, по който се определя лозунга на деня, нарежданията до ръководните пропагандни инстанции и линиите на голямата и малка пропагандна ежедневна работа.

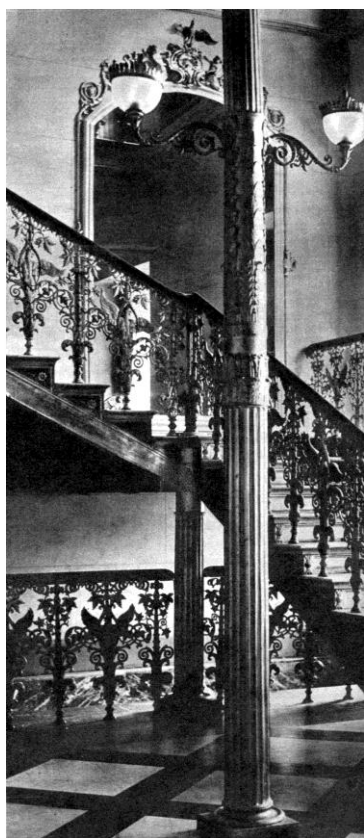
✘ Нова Европа ✘

Водещите статии на д-р Гьобелс в седмичника „Дас Райх“ са цитирани често. Това е първата страница от ръкопис, с личните корекции на министъра, написани на ръка.

В кабинета на Имперския министър има микрофон, по който той оповестява важни правителствени решения.

Изящно стълбище в сградата на министерството

Изразът «лекарски колегиум», който веднъж министърът даде за тази конференция, е най-сполучливото означение за грижата, сериозността и чувството на отговорност, които царят тук; този израз показва какви усилия се полагат ежедневно тук за политическото благополучие и душевната устойчивост на 80^{-те} милиона германци.

Където и да стиска обувката на обществото, тук винаги ще се намерят средства за премахване или облекчаване на болките. Не ще и съмнение, че в този малък кръг често се стига до разгорещени разисквания. Една от важните задачи на тази конференция е, да се постигне единство в мненията.

Д-р Рудолф Зенгер